

<i>Rodzaj dokumentu:</i>	Aneks 2. do Komunikatu dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej z 1 września 2021 r. w sprawie listy jawnych zadań w części ustnej egzaminu maturalnego z języka litewskiego jako języka mniejszości narodowej w roku 2023
<i>Egzamin:</i>	Egzamin maturalny
<i>Przedmiot:</i>	Język litewski, część ustna
<i>Termin egzaminu:</i>	Termin główny – maj 2023 r. Termin dodatkowy – czerwiec 2023 r. Termin poprawkowy – sierpień 2023 r.
<i>Data publikacji dokumentu:</i>	1 marca 2023 r.

Na podstawie § 59b oraz § 59c ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 1 sierpnia 2022 r. w sprawie egzaminu maturalnego¹ w **Komunikacie dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej z 1 września 2021 r. w sprawie listy jawnych zadań w części ustnej egzaminu maturalnego z języka litewskiego jako języka mniejszości narodowej w roku 2023** wprowadza się następujące zmiany: liczbę jawnych zadań w części ustnej egzaminu maturalnego z języka litewskiego jako języka mniejszości narodowej obowiązującą w roku 2023 ogranicza się do 50.²

Zadania jawne obowiązujące w części ustnej egzaminu maturalnego z języka litewskiego w 2023 r.

Zadania opublikowane w *Komunikacie dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej z 1 września 2021 r. w sprawie listy jawnych zadań w części ustnej egzaminu maturalnego z języka litewskiego jako języka mniejszości narodowej w roku 2023*, ale **nieobowiązujące na egzaminie w 2023 r.** podane są w drugiej części niniejszego aneksu.

1. Kokias funkcijas gali atlikti knyga? Svarstykl remdamasi(s) Martyno Mažvydo **Katekizmu** ir kitu literatūros tekstu.
2. Knygos ir tautinio identiteto ryšys. Svarstykl remdamasi(s) Martyno Mažvydo **Katekizmu** ir kitu literatūros tekstu.
3. Valstiečio požiūris į kitų socialinių sluoksnių atstovų gyvenimo būdą. Svarstykl remdamasi(s) Kristijono Donelaičio poema **Metai** ir kitu literatūros tekstu.
4. Ar darbas ir darbštumas yra gyvenimo varomoji jėga? Svarstykl remdamasi(s) Kristijono Donelaičio poema **Metai** kitu literatūros tekstu.
5. Maisto motyvas literatūroje. Svarstykl remdamasi(s) Kristijono Donelaičio poema **Metai** ir kitu literatūros tekstu.
6. Metų laikų ratas kaimo žmogaus gyvenime. Svarstykl remdamasi(s) Kristijono Donelaičio poema **Metai** ir kitu literatūros tekstu.
7. Žmogaus gyvenimo ir gamtos darna. Svarstykl remdamasi(s) Kristijono Donelaičio poema **Metai** ir kitu literatūros tekstu.
8. Ar vaikystė – tai tik nerūpestingas gyvenimo laikotarpis? Svarstykl remdamasi(s) Kristijono Donelaičio poema **Metai** ir kitu literatūros tekstu.
9. Kelionės motyvas literatūroje. Svarstykl remdamasi(s) Motiejaus Valančiaus apysaka **Palangos Juzė** ir kitu literatūros tekstu.
10. Kaimo žmonių buitės ir papročiai. Svarstykl remdamasi(s) Motiejaus Valančiaus apysaka **Palangos Juzė** ir kitu literatūros tekstu.
11. Kaip gamtos vaizdai kūriniuose atspindi krašto likimą? Svarstykl remdamasi(s) Antano Baranausko poema **Anykščių šilelis** literatūros tekstu.

¹ Dz.U. poz. 1644, z późn. zm., w szczególności w szczególności rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 23 lutego 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie egzaminu maturalnego (Dz.U. poz. 366).

² Szczegółowy opis części ustnej egzaminu maturalnego z języka litewskiego od roku szkolnego 2022/2023 (dla absolwentów 4-letniego liceum ogólnokształcącego oraz 5-letniego technikum) jest dostępny w [Informatorze o egzaminie maturalnym z języka litewskiego jako języka mniejszości narodowej](#). Niniejsza lista zadań jawnych określa **wyłącznie** zakres wiadomości i umiejętności sprawdzanych w pierwszym zadaniu w zestawie egzaminacyjnym, który zdający będzie losował podczas części ustnej egzaminu maturalnego z języka litewskiego w 2023 r. Niniejsza lista **nie wyczerpuje jednak** tematyki omawianej w zakresie każdej z lektur obowiązkowych. Lista ta **nie stanowi również** wytycznych dla nauczycieli określających wyłączną tematykę, która powinna być poruszana podczas zajęć. Znajomość problematyki lektur obowiązkowych sprawdzana będzie również w części pisemnej egzaminu maturalnego z języka litewskiego, także w zakresie, którego nie obejmuje niniejszy *Komunikat*.

12. Žmogaus ir gamtos ryšys literatūroje. Svarstyk remdamasi(s) Antano Baranausko poema **Anykščių šilelis** ir kitu literatūros tekstu.
13. Jausmų ir materialinių vertybių konfliktas. Svarstyk remdamasi(s) Žemaitės apsakymu **Petras Kurmelis** ir kitu literatūros tekstu.
14. Motinos vaizdavimas literatūroje. Svarstyk remdamasi(s) Žemaitės apsakymu **Petras Kurmelis** ir kitu literatūros tekstu.
15. Kaip supranti posakį *Visur gerai, kur mūsų nėra*? Svarstyk remdamasi(s) Keturakio drama **Amerika pirtyje** ir kitu literatūros tekstu.
16. Vidinio pasaulio ir kasdienybės sandūra žmogaus gyvenime. Svarstyk remdamasi(s) Juozo Tumo-Vaižganto apysaka **Dėdės ir dėdienės** ir kitu literatūros tekstu.
17. Ar verta atsisakyti savo laimės kitų labui? Svarstyk remdamasi(s) Juozo Tumo-Vaižganto apysaka **Dėdės ir dėdienės** ir kitu literatūros tekstu.
18. Kokią įtaką žmogaus likimui gali turėti socialinė padėtis? Svarstyk remdamasi(s) Juozo Tumo-Vaižganto apysaka **Dėdės ir dėdienės** ir kitu literatūros tekstu.
19. Kaip jausmai įtakoja žmogaus gyvenimą? Svarstyk remdamasi(s) Vaižganto apysaka **Dėdės ir dėdienės** ir kitu literatūros tekstu.
20. Ar literatūros kūriniuose meilė visada nelaiminga? Svarstyk remdamasi(s) Juozo Tumo-Vaižganto apysaka **Dėdės ir dėdienės** ir kitu literatūros tekstu.
21. Tėvų ir vaikų meilės problema. Svarstyk remdamasi(s) Šatrijos Raganos apsakymu **Irkos tragedija** ir kitu literatūros tekstu.
22. Tėvų ir vaikų santykių vaizdavimas literatūroje. Svarstyk remdamasi(s) Šatrijos Raganos apsakymu **Irkos tragedija** ir kitu literatūros tekstu.
23. Silpniesniųjų tema literatūroje. Svarstyk remdamasi(s) Šatrijos Raganos novele **Irkos tragedija** ir kitu literatūros tekstu.
24. Žmogaus santykis su Dievu literatūros tekstuose. Svarstyk remdamasi(s) Vinco Krėvės apysaka **Raganius** ir kitu literatūros tekstu.
25. Kaip literatūroje vaizduojami seni žmonės? Svarstyk remdamasi(s) Vinco Krėvės apsakymu **Bedievis** ir kitu literatūros tekstu.
26. Pasirinkimo tarp pareigos ir asmeninių siekių problema literatūros tekstuose. Svarstyk remdamasi(s) Vinco Krėvės drama **Skirgaila** ir kitu literatūros tekstu.
27. Bendruomeninės moralės ir etikos poveikis individui. Svarstyk remdamasi(s) Antano Vienuolio apsakymu **Paskenduolė** ir kitu literatūros tekstu.
28. Kaip literatūros kūriniuose vaizduojama gamta? Svarstyk remdamasi(s) Antano Vienuolio apsakymu **Paskenduolė** ir kitu literatūros tekstu.
29. Malūno motyvas literatūroje. Svarstyk remdamasi(s) Igno Šeiniaus apysaka **Kuprelis** ir kitu literatūros tekstu.
30. Kaip gamtos vaizdai atskleidžia herojų jausmus? Svarstyk remdamasi(s) Igno Šeiniaus romanu **Kuprelis** ir kitu literatūros tekstu.
31. Pareigos ir pašaukimo dilema. Svarstyk remdamasi(s) Vinco Mykolaičio-Putino romanu **Altorių šešėly** ir kitu literatūros tekstu.
32. Individo dvasiniai konfliktai. Svarstyk remdamasi(s) Vinco Mykolaičio-Putino romanu **Altorių šešėly** ir kitu literatūros tekstu.
33. Autobiografiniai motyvai literatūros kūriniuose. Svarstyk remdamasi(s) Vinco Mykolaičio-Putino romanu **Altorių šešėly** ir kitu literatūros tekstu.
34. Kovos už asmenybės laisvę motyvas literatūros kūriniuose. Svarstyk remdamasi(s) Vinco Mykolaičio-Putino romanu **Altorių šešėly** ir kitu literatūros tekstu.
35. Ar sutinki su teiginiu, kad sąžinė yra griežčiausia teisėja? Svarstyk remdamasi(s) Jono Biliūno apsakymu **Vagis** ir kitu literatūros tekstu.

36. Koks yra psichologizmo vaidmuo literatūroje? Svarstytk remdamasi(s) Jono Biliūno apsakymu **Liūdna pasaka** ir kitu literatūros tekstu.
37. Alternatyvaus pasaulio kūrimas kaip bėgimas nuo tikrovės. Svarstytk remdamasi(s) Balio Sruogos romanu **Dievų miškas** ir kitu literatūros tekstu.
38. Karo vaizdavimas literatūroje. Svarstytk remdamasi(s) Balio Sruogos romanu **Dievų miškas** ir kitu literatūros tekstu.
39. Individo moralinis nuopuolis. Svarstytk remdamasi(s) levos Simonaitytės romanu **Vilius Karalius** ir kitu literatūros tekstu.
40. Šeimos vaizdavimas literatūros kūrinuose. Svarstytk remdamasi(s) levos Simonaitytės romanu **Vilius Karalius** ir kitu literatūros tekstu.
41. Pražūtingos meilės vaizdavimas literatūroje. Svarstytk remdamasi(s) Kazio Borutos apysaka **Baltaragio malūnas** ir kitu literatūros tekstu.
42. Pasakų ir legendų motyvai literatūroje. Svarstytk remdamasi(s) Kazio Borutos romanu **Baltaragio malūnas** ir kitu literatūros tekstu.
43. Velnio įvaizdis lietuvių literatūroje. Svarstytk remdamasi(s) Kazio Borutos romanu **Baltaragio malūnas** ir kitu literatūros tekstu.
44. Ar sutinki, kad tėviškė literatūroje visada vaizduojama kaip laiminga, šventa vieta? Svarstytk remdamasi(s) Vytauto Mačernio eilėraščių ciklu **Vizijos** ir kitu literatūros tekstu.
45. Ar valdžia asmenybei daugiau duoda, ar atima? Svarstytk remdamasi(s) Justino Marcinkevičiaus drama **Mindaugas** ir kitu literatūros tekstu.
46. Kaimo ir miesto erdvių sankirta literatūros tekstuose. Svarstytk remdamasi(s) Romualdo Granausko apysaka Gyvenimas po klevu ir kitu literatūros tekstu.
47. Kaip galima interpretuoti sąvokas „namas“ ir „namai“? Svarstytk remdamasi(s) Romualdo Granausko apysaka **Gyvenimas po klevu** ir kitu literatūros tekstu.
48. Dvasinio nuopuolio apraiškos literatūroje. Svarstytk remdamasi(s) Romualdo Granausko apysaka **Gyvenimas po klevu** ir kitu literatūros tekstu.
49. Kaip vaizduojama kaimo žmogaus priklausomybė nuo savo žemės? Svarstytk remdamasi(s) Romualdo Granausko apysaka **Gyvenimas po klevu** ir kitu literatūros tekstu.
50. Kelionės motyvas literatūroje. Svarstytk remdamasi(s) Romualdo Granausko romanu **Gyvenimas po klevu** ir kitu literatūros tekstu.

CENTRALNA KOMISJA EGZAMINACYJNA
DYREKTOR

dr Marcin Smolik

Zadania jawne wymienione w *Komunikacie* z 2021 r., ale nieobowiązujące w części ustnej egzaminu maturalnego z języka litewskiego w 2023 r.

1. Rašto reikšmė kultūros istorijai. Svarstyk remdamasi(s) Martyno Mažvydo ***Katekizmu*** ir kitu literatūros tekstu.
2. Moterų ir vyrų vaizdavimo ypatumai literatūros tekstuose. Svarstyk remdamasi(s) Kristijono Donelaičio poema ***Metai*** ir kitu literatūros tekstu.
3. Lietuvio valstiečio kasdienybės vaizdavimas literatūros tekstuose. Svarstyk remdamasi(s) Kristijono Donelaičio poema ***Metai*** ir kitu literatūros tekstu.
4. Ar vaikystė – tai tik nerūpestingas gyvenimo laikotarpis? Svarstyk remdamasi(s) Kristijono Donelaičio poema ***Metai*** ir kitu literatūros tekstu.
5. Kokias tautos išlikimo idėjas siūlo lietuvių literatūra? Svarstyk remdamasi(s) Kristijono Donelaičio poema ***Metai*** ir kitu literatūros tekstu.
6. Tradicijų vaizdavimas literatūros kūriniuose. Svarstyk remdamasi(s) Motiejaus Valančiaus apysaka ***Palangos Juzė*** ir kitu literatūros tekstu.
7. Kodėl kai kuriuos literatūros kūrinius galima laikyti himnu lietuvių kalbai? Svarstyk remdamasi(s) Antano Baranausko poema ***Anykščių šilėlis*** ir kitu literatūros tekstu.
8. Lietuvos praeities vaizdavimas literatūros kūriniuose. Svarstyk remdamasi(s) Antano Baranausko poema ***Anykščių šilėlis*** ir kitu literatūros tekstu.
9. Jausmo ir gamtos vaizdo sugretinimas poezijoje. Svarstyk remdamasi(s) Antano Vienažindžio eilėraščiui ***Sudie, kvietkeli tu brangiausias!*** ir kitu literatūros tekstu.

Sudie, kvietkeli tu brangiausias!
Sudie ir laimė... man biednam!
Matau, paskyrė taip aukščiausias,
Kad vargt ant svieto reiks vienam.

Štai diena jau ir ta adyna,
Kurioj man reikia atsiskirt.
Oi, širdis alpsta – Dievas žino,
Kaip reiks gyvent ir kur numirt!..

Ir dagis ne visur žaliuoja,
Šaka be rasos neprigis,
Ir medis pakirstas svyruoja –
Kaip širdis mano bepagis?

Aušra nepriduos man skaistumo,
Nei ramus vėjas nuramins,
Nei saulė nebatneš linksmumo,
Nei tamsi naktis užmigdins.

Kaip gaili rasa skalsiai krenta,
Taip mano ašaros rietės.
Oi, gailiesiai vien širdį kremta,
Bet nieks kentėti nebpadės...

Jei tikt berželis svyruonėlis,
Pats amžius verkdams, man supras,
Jei tikt prakalbins tas paukštelis,
Kurs savo lizdo nebatras...

Kas dieną ašarinius pietus
Atneš nelaimių debesis;
Ir kryžiai kris kaip smarkus lietus,
Bet meilės nieks nebužgesys.

Mylėjau tave ir mylėsiu,
Pakol man' žemėms neužkas,
Su sparnais mislių greit atlėksiu—
Ir krašte svieta širdis ras.

Jau niekur tavęs nebužmiršiu,
Nes dūšia mano čia paliks.
Tegul mylėdams ir numirsiu—
Tai Dievui tikra meilė tiks.

www.šaltiniai.info

10. Kokias laimės sampratas galima rasti literatūros tekstuose? Svarstyk remdamasi(-s) Žemaitės apsakymu **Petras Kurmelis** ir kitu literatūros tekstu.
11. Kaip lyrikoje vaizduojamas praeities ir dabarties santykis? Svarstyk remdamasi(-s) Maironio eilėraščiu **Mano gimtinė** ir kitu literatūros tekstu.

Ten, kur Nemunas banguoja
Tarp kalnų, lankų,
Broliai vargdieniai dejuoja
Nuo senų laikų.

Ten močiutė užlingavo
Raudomis mane,
Į krūtinę skausmą savo
Liejo nežinia.

Girios užė ten, minėjo
Praeities laikus,
Kai lietuvis netikėjo,
Jog belaisviu bus.

Ten apleistos pilys griūva
Ant kalnų aukštai;
Milžinų ten kaulai pūva,
Verkia jų kapai.

Ten užaugau, iškentėjau
Aš kančias visas
Ir pamėgau, pamylėjau
Vargdienių dūmas.

O tos dūmos vargdieninės
Griaužia kai kada,
Tartum rūdys geležinės,
Amžina žaizda.

www.šaltiniai.info

12. Svarbiausios žmogaus gyvenimo vertybės. Svarstyk remdamasi(s) Juozo Tumo-Vaižganto apysaka **Dėdės ir dėdienės** ir kitu literatūros tekstu.
13. Kaimo vaizdavimas literatūros kūriniuose. Svarstyk remdamasi(s) Vaižganto apsakymu **Dėdės ir dėdienės** ir kitu literatūros tekstu.
14. Visuomeniniai santykiai lietuvių literatūroje. Svarstyk remdamasi(s) Vaižganto apsakymu **Dėdės ir dėdienės** ir kitu literatūros tekstu.
15. Vaikystės vaizdavimas literatūroje. Svarstyk remdamasi(s) Šatrijos Raganos novele **Irkos tragedija** ir kitu literatūros tekstu.
16. Draugystė kaip brangiausia vertybė. Svarstyk remdamasi(s) Šatrijos Raganos novele **Irkos tragedija** ir kitu literatūros tekstu.
17. Kaip žmogus turi sugyventi su kitais? Svarstyk remdamasi(s) Vinco Krėvės apysaka **Raganius** ir kitu literatūros tekstu.
18. Ar sutinki su teiginiu, kad norint eiti į priekį reikia siekti to, kas nauja? Svarstyk remdamasi(s) Vinco Krėvės drama **Skirgaila** ir kitu literatūros tekstu.
19. Ar žmogaus likimas yra jo paties, ar kitų rankose? Svarstyk remdamasi(s) Vinco Krėvės drama **Skirgaila** ir kitu literatūros tekstu.
20. Kaip gamtos aprašymai literatūros tekstuose gali atspindėti veikėjų vidinius išgyvenimus? Svarstyk remdamasi(s) Antano Vionuolio apsakymu **Paskenduolė** ir kitu literatūros tekstu.
21. Nelaimingos meilės motyvas literatūros kūriniuose. Svarstyk remdamasi(s) Igno Šeiniaus apysaka **Kuprelis** ir kitu literatūros tekstu.
22. Gražios sielos negražiamo kūne motyvas literatūroje. Svarstyk remdamasi(s) Igno Šeiniaus romanu **Kuprelis** ir kitu literatūros tekstu.
23. Kokiomis meninėmis priemonėmis kuriama nuotaika poezijos kūriniuose? Svarstyk remdamasi(s) Kazio Binkio eilėraščių **Vėjavaikis** ir kitu literatūros tekstu.

Pasikinkęs jauną vėją,
Vėtrą šaunią apkabinęs
Leidžiuos per padangių plynę
Su pavasariu lenktyniais.

Gulbės — kelią!
Gervės — kelią!
Debesų keliu didžiuoju
Aš važiuoju!

Mano skraistė lengvo rūko
Plasta padangėj ištiesus.
Mano vėtra kai padūko —
Išsislapstė žvaigždės visos,
Mėnuo nuo dangaus paspruko.

Kas man vėtrą paviliotų?
Kas man vėją pažabotų?
Debesų keliu didžiuoju
Tik aš vienas tevažiuoju...

Lik, pavasari, tarp pievų:
Gaudyk savo varles, sliokus...
Paukštės ilstančios — sudievu!
Aš pralenkiu ir palieku.

[1924]

Dvidešimtojo amžiaus lietuvių poezija, sud. Vytautas Kubilius, Vilnius 1991, p. A101.

24. Pavasario vaizdavimo tradicija literatūroje. Svarstyk remdamasi(s) Kazio Binkio eilėraščiu **Vokiškas pavasaris** ir kitu literatūros tekstu.

Berlynas aukštyn kojom drybso,
O mėnuo, senas idiotas,
Elektros viela pažabotas,
Šypso.
Gatvėse medžiai apkarpyti
Nežino, ar jiems sprogt, ar ne...
Tiktai už lango vazone
Svaigių, skanių kvapų pilni
Narcizai pradeda šaipytis
Lyg vaikas alkanas sapne.
Žvėryne miega krokodilai,
Liūtai, beždžionės ir gyvatės.

Šalia žvėryno savo viloj
Jau rengias gult aristokratės:
Juk metas jau — nakties antra.
Tramvajai ir automobiliai,
Pabaigę gatvėse kadrių,
Seniai po urvus išsislapstė,
Pralenkdami kuris katrą.
Jau vietoms merkias elektra.
Pakilo mėnuo dar aukščiau.
Ikliuvęs tarp bažnyčios bokštų,
Pakreipęs savo snukį plokštų,
Jis išsižiojo dar plačiau
Ir atsiduso. Pūstelėjo.
Ir šiltos srovės minkšto vėjo
Užliejo knarkiantį Berlyną.
Mėgino mėnuo į Žvėryną,
Bet staiga, pro stiklus pamatęs,
Kaip rėdosi aristokratės,
Paraudo senis ir už bokštų
Užkrito savo veidą plokštų.

Dvidešimtojo amžiaus lietuvių poezija, sud. Vytautas Kubilius, Vilnius 1991, p. 101–102.

25. Kunigavimo ir kūrybinio talento sankirta. Svarstyk remdamasi(s) Vinco Mykolaičio-Putino romanu **Altorių šešėly** ir kitu literatūros tekstu.

26. Moteris kaip kūrybinio įkvėpimo šaltinis. Svarstyk remdamasi(s) Vinco Mykolaičio-Putino romanu **Altorių šešėly** ir kitu literatūros tekstu.

27. Kovos už asmenybės laisvę motyvas literatūros kūriniuose. Svarstyk remdamasi(s) Vinco Mykolaičio-Putino romanu **Altorių šešėly** ir kitu literatūros tekstu.

28. Ar sutinki su teiginiu, kad sąžinė yra griežčiausia teisėja? Svarstyk remdamasi(s) Jono Biliūno apsakymu **Vagis** ir kitu literatūros tekstu.

29. Žmonių santykiai ekstremaliose situacijose. Svarstyk remdamasi(s) Balio Sruogos romanu **Dievų miškas** ir kitu literatūros tekstu.

30. Moralinio ir fizinio bejėgiškumo problema. Svarstyk remdamasi(s) Balio Sruogos romanu **Dievų miškas** ir kitu literatūros tekstu.

31. Ar juokas visada tik linksnumo išraiška? Svarstyk remdamasi(s) Balio Sruogos romanu **Dievų miškas** ir kitu literatūros tekstu.

32. Satyra ir ironija vaizduojant košmariškus išgyvenimus. Svarstyk remdamasi(s) Balio Sruogos romanu **Dievų miškas** ir kitu literatūros tekstu.
33. Nužmogėjimo atspindžiai kultūros tekstuose. Svarstyk remdamasi(s) Balio Sruogos romanu **Dievų miškas** ir kitu literatūros tekstu.
34. Mirties išniekinimas ir beprasmybė literatūroje. Svarstyk remdamasi(s) Balio Sruogos romanu **Dievų miškas** ir kitu literatūros tekstu.
35. Kaip vaizduojamas moterų likimas literatūroje. Svarstyk remdamasi(s) leivos Simonaitytės romanu **Vilius Karalius** ir kitu literatūros tekstu.
36. Krašto nutautėjimo problematika. Svarstyk remdamasi(s) leivos Simonaitytės romanu **Vilius Karalius** ir kitu literatūros tekstu.
37. Moteris — šeimos židinio sergėtoja. Svarstyk remdamasi(s) leivos Simonaitytės romanu **Vilius Karalius** ir kitu literatūros tekstu.
38. Ar žmogaus tapatybės išsaugojimui svarbi ištikimybė tautai ir šeimai? Svarstyk remdamasi(s) leivos Simonaitytės romanu **Vilius Karalius** ir kitu literatūros tekstu.
39. Ar senatvė visada skaudi? Svarstyk remdamasi(s) leivos Simonaitytės romanu **Vilius Karalius** ir kitu literatūros tekstu.
40. Jaunystė — gražiausias žmogaus gyvenimo laikas. Svarstyk remdamasi(s) Salomėjos Nėries eilėraščių **Žvaigždė — jaunystė** ir kitu literatūros tekstu.

Vieną akimirką mano jaunystė,
 Lyg žaibas jaunas —
 Širdį ugniniais sparnais suvystė,
 Užliejo kraują.

Ir mano dienos — žėrinčios ašaros
 Laumių akyse, —
 Ir jų kaip vėjų — vėjų pavasario
 Nesuvaikysi!

Ir nebijau aš girioj paklysti,
 Jūroj paskęsti, —
 Nes man žadėjo žvaigždė jaunystė
 Niekad negesti.

[1927]

Dvidešimto amžiaus lietuvių poezija, sud. Vytautas Kubilius, Vilnius 1991, p. 173.

41. Žmogaus gyvenimo ir gamtos ryšys literatūros tekstuose. Svarstyk remdamasi(s) Salomėjos Nėries eilėraščių **Diemedžiu žydėsiu** ir kitu literatūros tekstu.

Ir vieną kartą, pavasari,
 Tu vėl atėjosi drąsiai. —
 O mylimas pavasari,
 Manęs jau neberasi —

Sulaikęs juodbėrį staiga,
 Į žemę pažiūrėsi:
 Ir žemė taps žiedais marga...
 Aš diemedžiu žydėsiu —

1936 m.

www.tekstai.lt

42. Kaip literatūros tekstuose persipina komiškas ir tragizmas. Svarstyk remdamasi(s) Kazio Borutos apysaka **Baltaragio malūnas** ir kitu literatūros tekstu.
43. Liaudies prietarų ir tautosakos atspindžiai literatūroje. Svarstyk remdamasi(s) Kazio Borutos romanu **Baltaragio malūnas** ir kitu literatūros tekstu.
44. Koks poetų šauklių vaidmuo? Svarstyk remdamasi(s) Bernardo Brazdžionio eilėraščiu **Šaukiu aš tautą** ir kitu literatūros tekstu.

Šaukiu aš tautą

(ištraukos)

Šaukiu aš tautą, GPU užguitą,
Ir blaškoma, it rudenio lapus:
Į naują vieškelį, į naują buitį,
Kur niekad šiaurūs vėjai neužpūs.

Šaukiu lietuvi burtis prie lietuviu
Ir gyvą širdį prie gyvos širdies,
Kad tamsiame vidurnakty nežuvert,
Pakiltų rytmečiui gyventi ir žydėt!

Iš sutemų, iš prieblandų išeikit,
Uždekit naują ugnį širdyse,
Vergams palikit vergo naktį klaikią! —
Šaukiu aš, jūsų protėvių dvasia. [...]

Šaukiu balsu tėvų dievų ramovės
Ir jūsų krikšto atgaila šviesia:
— Stovėkit amžiais čia tvirti, kaip saulė stovi! —
Šaukiu aš, jūsų protėvių dvasia.

B. Brazdžionis, *Poezijos pilnatis*, Vilnius 1989, p. 195–196.

45. Kuo pasireiškia emigranto drama? Svarstyk remdamasi(s) Kazio Bradūno eilėraščiu **Egzodo poetai** ir kitu literatūros tekstu.

Egzodo poetai — kaktusai dykumoje.
Nėra drėgmės,
Aplinkui vien smėlis,
O jie auga ir žydi
Raudonais erškėčių žiedais.

Tolstančių metų
Pėdas užpila smiltys.
Tik egzodo poetai
Lieka,
Auga
Ir žydi
Skaudžiais purpuriniais žiedais

Kai tavo ir mano širdį
Įdurs eilėraščio spyglias,
Neverkim —

Egzodo poetai — kaktusai dykumoje —
Maitinasi mūsų krauju.

1976 m.

Dvidešimto amžiaus lietuvių poezija, sud. Vytautas Kubilius, Vilnius 1991, p. 423–424.

46. Miesto vaizdavimas literatūros tekstuose. Svarstyk remdamasi(-s) Pauliaus Širvio eilėraščiu **Prie pasakų miesto** ir kitu literatūros tekstu.

Aš lauksiu
Prie Vilniaus,
Prie pasakų miesto.
Kur teka
Neris
Su žara.
Aš lauksiu
Prie Vilniaus,
Vilnijančio Vilniaus,
Tavęs,
Mano meile
Tyra.

Nerie,
Nešk laivelį.
Nenešk
Tik pro šalį,
Nenešk
Mano meilės gilios.

Tik neški
Pro šalį
Viliokę mergelę,
Plukdyki
Tu ją atgalios.

Aš lauksiu
Prie Vilniaus,
Prie pasakų miesto,
Kur teka Neris
Su žara.

Aš lauksiu
Prie Vilniaus,
Vilnijančio Vilniaus,
Tavęs,
Mano meile
Tyra.

Čia gluosniu
Rymosiu
Ir dainą dainuosiu,
Kol tavo laivelis

Atplauks.

Iš tolo pažinsiu,
Džiaugsmingai
Pamosiu,
Kai damai
Daina atsišauks.

Aš lauksiu Prie Vilniaus,
Prie pasakų miesto.
Tavęs,
Mano meile
Tikra.

www.saltiniai.info

47. Kokia yra namų prasmė? Svarstyk remdamasi(s) Vytauto Mačernio eilėraščių ciklu **Vizijos** ir kitu literatūros tekstu.
48. Liaudies kūrybos žanrų atspindžiai poezijoje. Svarstyk remdamasi(s) Janinos Degutytės eilėraščiu **Raudos** ir kitu literatūros tekstu.

2

Aš paklausiau upių, kur tu.
Aš paklausiau debesų, kur tu.
Upės atsakė: žemėj tavęs nėra.
Ir atsakė debesys: nėra danguj.
Kas dabar sušukuos mano ilgus plaukus?
Kas man geltono korio atlauš?
Rytą pievos šaltos ir skaudžios.
Rankos karštos ir tuščios ilgą vakarą.
Pasakyk, kokiu žolynu išdygsi?
Pasakyk, kokiu atsibusi vėju?

[1966]

www.saltiniai.info

49. Namų vaizdavimas literatūroje. Svarstyk remdamasi(s) Romualdo Granausko romanu **Gyvenimas po klevu** ir kitu literatūros tekstu.
50. Susvetimėjimo ir abejingumo problema literatūros tekstuose. Svarstyk remdamasi(s) Marcelijaus Martinaičio eilėraščiu **Kukutis važiuoja pilnu troleibusu** ir kitu literatūros tekstu.

Suspaustas iš visų pusių,
Kukutis smagiai sau galvoja:
—Koks tai yra patogumas –
važiuoji, ir niekam nerūpi,
kodėl tu važiuoji,
nors gal būt
esi ką nors negražiai prišnekėjęs,
įžeidęs savo kaimyną
ar važiuoji ką nors apgauti.

Niekas nepasižiūri,
kiek tau metų,
Kokia tavo akių spalva,

~~Kas tavo giminės,
iš kur ir kodėl atvažiavai.
Ir iš viso:
ar tu gyvas,
ar šiaip sau važiuoji?~~

~~Koks tai yra patogumas:
niekas nepastebės,
jei kurią dieną visai nevažiuosi.
Ir nieks neatlėks į namus,
reikalaudamas paaiškinimo:
—Kodėl nevažiuoji troleibusu?~~

M. Martinaitis, *Vainikas*, Vilnius 1981, p. 192.